

Hogyan készült?

Régészeti bemutatóhelyek a 21. században

Workshop, 2025. november 10. (10:00 - 16:00)

**Helyszín: ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4. B épület, 2. emelet**

Hogyan készült?

Régészeti bemutatóhelyek a 21. században

Workshop, 2025. november 10. (10:00 - 16:00)

Helyszín: ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet
1097 Budapest, Tóth Kálmán utca 4. B épület, 2. emelet

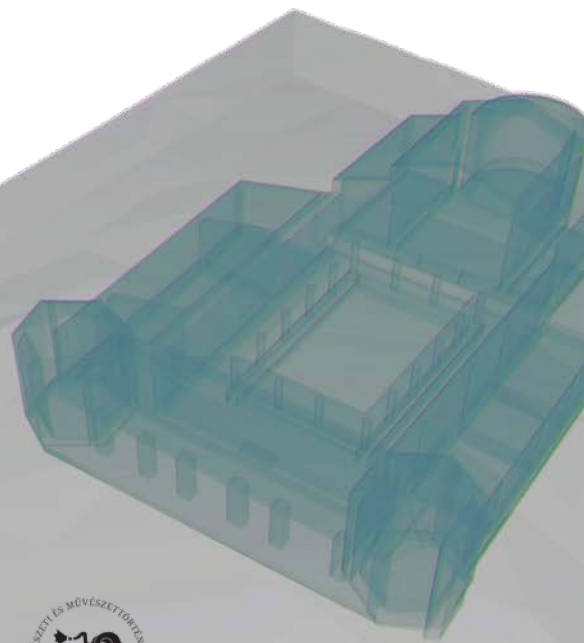
ELTE | HTK
RÉGÉSZETI KUTATÓINTÉZET

A MAGYAR
TUDOMÁNY
ÜNNEPE

grafika: Sági Gergely és
Ferenczi Natália

10:00 - megnyitó: Kulcsár Gabriella (ELTE HTK RI) és Borhy László (ELTE BTK RTI)

10:20 - 13:00 - előadások: (11:30 - 12:00 kávészünet, 13:00 - 14:00 ebédszünet)

levezető elnök: Anders Alexandra (ELTE BTK RTI) és Laszlovszky József (CEU)

Szabó Máté (ELTE HTK RI) - Sági Gergely (AETER / BME ÉK) - Ferenczi Natália (AETER) - Gyömbér Viktória (AETER)

Hosszúhetény római kori öröksége: villagazdaság a semmi közepén

Mráv Zsolt (MNMKK MNM NRI)

A nagyharsányi római villa és műemléki bemutatásának tanulságai és lehetőségei

Simon Bence (ELTE BTK RTI) - Timár Lőrinc (HUN-REN - ELTE)

Egy római kori falu bemutatásának lehetőségei Pilisszentivánon

Boruzs Katalin (MNMKK MKM)

Minden kezdet nehéz – a Visegrád, Sibrik-dombi lelőhely feltárásának és bemutathatóságának tapasztalatai

Láng Orsolya (BTM AM) - Szalkai Adrienne (BKM FÖKERT)

Aquincum közpark - avagy mit kezdünk egy római város feltáratlan részével?

Heinrich-Tamáská Orsolya (GWZO, Lipcse)

Keszthely-Fenekpuszta: status quaestionis

Szilágyi Orsolya (MMM, Marosvásárhely)

Pityókaföldből régészeti park. A Mikházi Régészeti Park egy évtized távlatából

Rácz Tibor Ákos (FMC / PPKE)

Kiskunlacháza templomai. A magyar régészet kezdeteitől egy mai régészeti projektig

14:00 - 16:00 - kerekasztal beszélgetés; moderátorok:

Havasi Bálint (ZMI) - Láng Orsolya (BTM AM) - Vasáros Zsolt (BME ÉK)

Hogyan készült?

Régészeti bemutatóhelyek a 21. században

Milyen elvek szerint érdemes már a régészeti kutatásba belevágni, ha egy bemutatóhely kialakítása is a célok között szerepel; hogyan vonható be a helyi vagy tágabb közösség; hogyan érdemes gondolkodni egy “jó” helyen levő, vagy éppen egy “isten háta mögötti” helyszín esetében; mi számít ma izgalmas, informatív bemutatóhelynek; hogyan használhatók mindebben a 21. század vívmányai; és mindezt hogyan lehet fenntarthatóan megvalósítani, hogy ne csak “problémát” hagyjunk magunk után?!

A workshop, bár elsősorban római korral foglalkozó projekteket faggat, a kérdéssel mégis sokkal általánosabban kíván foglalkozni, és a régészet, az építészet és a műemlékvédelem képviselőinek aktív részvételével egy diskurzust kíván indítani a témával kapcsolatban.

fényképek: Szabó Máté

Poreč, HR

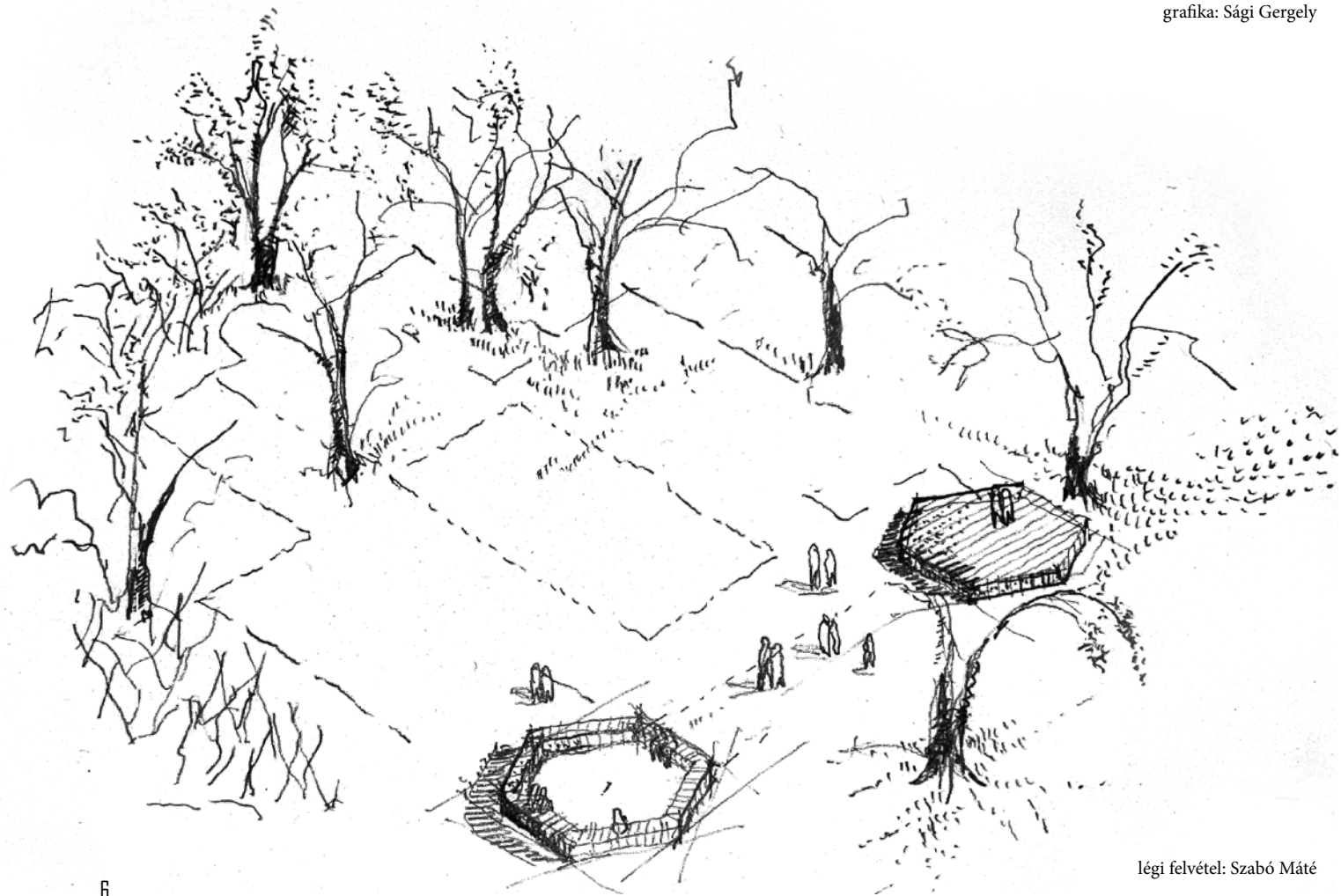
Wallsend, UK

Petronell-Carnuntum, AT

Mikháza, RO

Szabó Máté

régész, ELTE HTK Régészeti Kutatóintézet,
szabo.mate@htk.elte.hu

Sági Gergely

alapító, vezető építész, AETER,
BME Építészmérnöki Kar, Exploratív Építészeti
Tanszék, gergely.sagi@aeter.hu, info@aeter.hu

Ferenczi Natália

építész, AETER

Gyömbér Viktória

építész, AETER

Hosszúhetény római kori öröksége: villagazdaság a semmi közepén

Egy régészeti bemutatóhely tervezését hiba volna magától értetődő feladatnak tekinteni, hiszen az elképzelések, igények és lehetőségek legtöbbször a kutatással párhuzamosan fogalmazódnak meg, körvonalaik kialakításában pedig olyan hatásmechanizmusok fedezhetők fel, amelyek számos esetben, és akár legfőbb igyekezetünk ellenére is zsákutcákba, vagy távlati problémákba irányítanak minket. Ennek elkerülése érdekében fontos feladat a lelőhely megőrzését biztosító, a bemutatói igényekre és a fenntartási lehetőségekre is figyelemmel levő tervezési folyamat, komplex diskurzus kialakítása.

A régészettel párhuzamosan végzett tervezési munka folyamatos flexibilitást igényel az érintettek részéről (kutatók-építészek-fenntartó-közösség), az új eredmények – bár változó mértékben, de – minden esetben szükségszerűen módosítják a távlati hasznosítással kapcsolatban megfogalmazott víziót, illetve magát az építészeti koncepciót is. Tapasztalatunk szerint a régészeti feltárás előrehaladtával sok esetben egyes kérdések nemhogy tisztázódnak, de újabb kérdések egész sorával gyarapodnak, bonyolódnak. Az építészeti tervezés sajátosságait figyelembe véve ezért elengedhetetlen, hogy bizonyos alapvetésekhez mégis tartsuk magunkat, és igyekezzünk egyfajta konzekvens viselkedést kialakítani, ami a rommal, a lelőhellyel kapcsolatos, és a folyamatosan változó építészeti, tájépítészeti és nem utolsósorban területhasznosítási döntéseinknek állandó keretet biztosít.

A hosszúhetényi római kori villagazdaság bemutatói ötlete esetében is olyan igazodási pontokat kerestünk, amelyek a régészeti feltárás változó részeredményeitől függetlenül azonos körülmények maradnak, és amelyek a terület hosszútávú használatával kapcsolatos döntéseink szempontjából is meghatározók lehetnek.

Ilyen körülményként azonosítottuk többek között például a lelőhely elhelyezkedését (országosan, regionálisan és a településhez képest), a rendelkezésre álló és a jövőben számításba vehető erőforrásokat (pénzügyi, építőanyag, humán stb.), a lehetséges használati módokat, a fenntartás igényeit, a beavatkozás jogi vonzatait (a lelőhely védelme, a beavatkozások szintje és annak hatósági-adminisztratív vonzatai stb.).

Az elmúlt évek közös gondolkodása során ezekből egy olyan összetett mátrix kezdett el kibontakozni, amely a munka egy adott pillanatában elég általánossá vált ahhoz, hogy elkülönüljön a hosszúhetényi lelőhely konkrét problémakörétől, és egyfajta „lelőhely kezelési útmutató”, vagy „minta-könyv” jelleget vett fel. Ahogy a gondolkodás eljutott erre a szintre, azonnal lehetővé vált a korábbi tapasztalatok összehasonlító elemzése is, ezzel mintegy lehetőséget teremtve a lelőhelybemutatóval kapcsolatos egyes hipotézisek helyességének tesztelésére is.

Előadásunkban a kérdéskörrel kapcsolatos diskurzus elindítását kezdeményezzük, hogy a régészeti bemutatóhelyek, így a hosszúhetényi római kori villagazdaság is egy 21. századi keretrendszerben találhasson helyet magának.

Mráv Zsolt

régész, MNM-KK, MNM-NRI, Régészeti Tár,
mrav.zsolt@mnm.hu

A nagyharsányi római villa és műemléki bemutatásának tanulságai és lehetőségei

Az előadás vázlatosan bemutatja a nagyharsányi luxusvillát és kiemeli annak jelentőségét, valamint meghatározza egyedi arculatát Pannonia ismert villatelepülései sorában. Röviden ismerteti a központi épületkomplexum hányatott múltját, különös tekintettel az intenzív mezőgazdasági művelésnek, az egykor műemléki helyreállításon átesett fürdőépület elhanyagolásának és az illegális lelőhelyfosztogatásnak a máig ható következményeire.

Mára már régészeti adatokkal is rendelkezünk arra a pusztításra, amelyet 1974-ben egy szerencsétlenül elrendelt rigolírozás okozott az épületkomplexum középső harmadában. Módszertani szempontból izgalmas kérdés, hogy a mélyforgató eke közel 1 méter mély barázdáinak régészeti módszerekkel történő feltárásával milyen következtetések vonhatók le egy gyakorlatilag teljesen elpusztított épületrész egykori mozaikpadlóiról, periódusairól és rétegsoráról.

Papp László, majd Fülep Ferenc máig közöletlenül maradt ásatásait követően, hosszú szünet után 2016 és 2019 között a Seuso kutatási program adott új lendületet és figyelmet a nagyharsányi római település és villa régészeti kutatásának. A korábbi ásatások leletfeldolgozása mellett ennek a kutatásnak a legfontosabb eredménye a központi épületkomplexum geofizikai felmérése, a lakomatermet magába foglaló reprezentatív épület részleges feltárása és építéstörténetének a meghatározása. Az ásatás során begyűjtött mozaiktöredékek alapján képet alkothattunk a lakomaterem, az oda vezető folyosó és a könyvtárként azonosítható helyiség mozaikpadlójáról. A lakomatermet állatküzdelmeket, vadászjeleneteket és görög mitológiai történeteket, valamint várospszonifikációkat ábrázoló, részben üveg tesseraikkal kirakott mozaik díszítette. Ez utóbbi mozaikoknak köszönhető, hogy sikerült a lelőhelyhez kötnünk a közeli Beremenden talált Valerius Dalmatius feliratot. A villa berendezésének tárgyi luxusról egy különleges üvegedényekből álló készlet többszáz töredéke tanúskodik, amelyekből – többek között – polikróm hálódíszes és dichroikus üvegedényekre is következtethetünk.

2026-tól – a helyi közösség összefogásának eredményeképpen – ismét visszatérhetünk a lelőhelyre további mozaik és üvegedény-töredékek megmentésének és a központi épület teljes feltárásának reményével. Lehetőségünk nyílik tereprendezésre és az egykor helyreállított fürdő bozótból való kiszabadítására is. Az elhanyagolt fürdőépület állapotromlása és ismételt bemutatásának lehetőségei a műemlékvédelem szempontjából is tanulságos esettanulmányt jelentenek. A helyi közösség figyelmének felébredése és összefogása megnyithatja az utat a Siklós-Villány Borút mentén, a Szársomlyó lábánál fekvő római település és villa turisztikai hasznosítása felé.

fényképek: Mráv Zsolt

Simon Bence

régész, ELTE BTK RTI, Ókori Régészeti
Tanszék, simon.bence@btk.elte.hu

Timár Lőrinc

régész, építésmérnök, HUN-REN - ELTE
Interdiszciplináris Régészettudományi
Kutatócsoport, timar.lor@gmail.com

Egy római kori falu bemutatásának lehetőségei Pilisszentivánon

A főváros közelségében, a Kis-Szénás lábánál fekvő, Pilisszentiván–Hárs-erdei lelőhely régészeti kutatása az önkormányzat, helyi önkéntesek támogatásával, és a Ferenczy Múzeumi Centrum, illetve az ELTE BTK Régészettudományi Intézet vezetésével, már több, mint egy évtizedes múltra tekint vissza. A lelőhelyen található, 1-3. század között fénykorát élő falunak mára nyolc épülete, épületrészlete került feltárássra. A község támogatásának és a Ferenczy Múzeumi Centrum együttműködésének köszönhetően a 2014–2017 között előkerült leletanyagból egy 5 vitrinből álló kiállítás létesült Pilisszentivánon. A település bemutatása azonban nincs összhangban a szerzett régészeti információkkal, ugyanis a helyszínen megtekinthető tájékoztató táblán egy idejétmúlt alaprajz és néhány ásatási életkép tekinthető meg. Célunk, hogy a bemutatás lehetőségeit mérlegelve helyben legyen befogadható és átékelhető a falu kiterjedése, az épületek feltételezett kinézete, tömege, illetve, hogy a feltárt leletanyagot is megismertethessük az emberekkel.

A helyszín több szempontból ideális, hogy közelebb vigye a látogatókat a hely, a település és a régészeti eredmények megismeréséhez, de a problémákat is számba vesszük. Előadásunkban összegezzük azt a széles körű, helyi önkéntesekből, egyetemi, múzeumi és természetvédelmi szakemberekből álló kapcsolati rendszert, amely a bemutatóhely létrehozásában érdekelt és aktivizálható lehet. Emellett a topográfiai és régészeti eredmények összegzésén keresztül vázolunk egy olyan fizikai és digitális elemekből álló bemutatói forgatókönyvet, ami a fenntarthatóságot helyezi előtérbe és a fent megfogalmazott célokkal összeegyeztethető.

fényképek: Boruzs Katalin

Boruzs Katalin

régész, MNM-KK, MNM-NRI, Mátyás Király
Múzeum, boruzs.katalin@gmail.com

Minden kezdet nehéz – a Visegrád, Sibrik-dombi lelőhely feltárásának és bemutathatóságának tapasztalatai

A Sibrik-dombi lelőhely több, mint 150 éve ismert a szakirodalomban (Rómer Flóris, 1864), első régészeti kutatása mintegy 70 évvel ezelőtt zajlott (Soproni Sándor, 1951). Ezt követően az 1970-es években múzeum létesítésének terve kapcsán Soproni Sándor és Szőke Mátyás végzett nagyobb felületen feltárást, amely 1976-ban – a ma is látható – állagmegóvó falazással zárult.

Hosszú szünet után, 2013-ban Buzás Gergely indított hitelesítő ásatást egy talajradaros felvételen látható apszisos épület azonosítására. A tudományos eredmények mind a szakmai, mind a laikus közönség érdeklődését felkeltették, egyúttal a kutatás folytatását is szükségessé tették. Az immár tervátsásként folyó munkák során – amelyek egyre nagyobb számú önkéntest vonzanak – római és középkori tornyok, erődfalak, különböző épületek láttak napvilágot. Egyre gyakrabban hangzott el a kérdés: miért kell visszatemetni? Hogyan lehetne láthatóvá tenni? 2022-ben a déli kapu napvilágra kerülését követően, a Nemzeti Régészeti Intézet támogatásával, a hagyományos bemutatási módot követő karbantartási és kivitelezési terv készült, amely szerint az 1976-os helyreállításhoz csatlakozva, ahhoz hasonló mértékű szemléltető falszakaszok épültek volna. A két kaputorony és a bejárat kialakításának kb. 10 millió Ft-os kivitelezési költsége nem volt vállalható a terület kezelőjének, így a tervek csak tervek maradtak. A MNM Mátyás Király Múzeum saját keret és pályázati források híján csak a rendelkezésre álló tárgyi és emberi erőforrásokkal gazdálkodhat, vagyis a helyben található kövekkel és az önkéntes munkával. Így valósult meg 2024-ben a keleti kaputorony tömegének, méretének szárazon rakott falazással történő bemutatása Fieszl József révén.

A most látható torony természetesen nem felel meg minden szakmai elvárásnak, ugyanakkor rengeteg pozitív visszajelzés érkezett a látvánnyal kapcsolatban. Emellett jól mutatja a tenni akarást és a közösségi erőben rejlő lehetőségeket.

tervek: Szalkai Adrienne

légi felvétel: Kovács Olivér

Láng Orsolya

régész-főmúzeológus, BTM Aquincumi Múzeum, lang.orsolya@aquincum.hu

Szalkai Adrienne

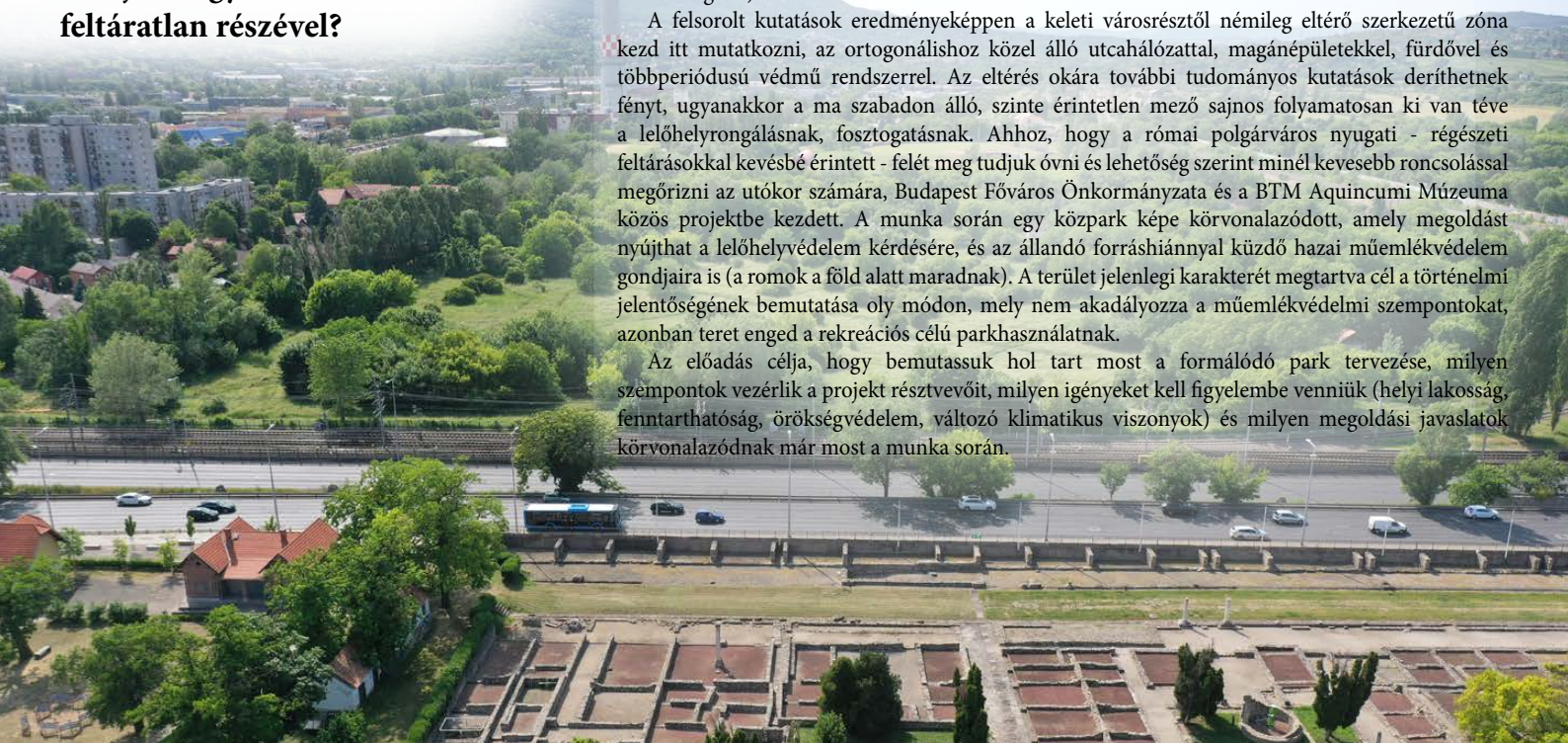
okleveles táj- és kertépítész mérnök, BKM FŐKERT, szalkai.adrienne@gmail.com

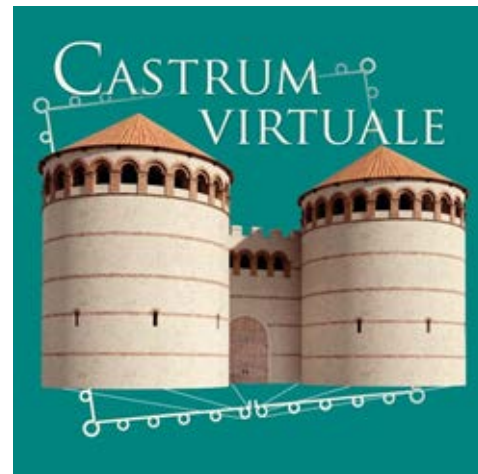
Aquincum közpark - avagy mit kezdünk egy római város feltáratlan részével?

Az aquincumi polgárváros nyugati részének története, városszerkezete a kezdetektől fogva érdekelte a településegységes kutatóit. Az első, 19. századi feltárások után azonban a figyelem a város központi, keleti része felé fordult, így egészen az 1960-as évek végéig viszonylag kevés régészeti feltárás érintette. A több éven át zajló nemzetközi tervásatás-sorozat keretében (Interstudex) a városrész dél-keleti, kisebb részének utcái és néhány magánháza került napvilágra. A 20. század utolsó harmadában zajló útszélesítéshez kapcsolódó kutatások, vagy a város nyugati oldali védműveinek struktúráját és kronológiáját feltáró ásások rengeteg új információval gazdagították tudásunkat a *colonia* ezen részéről. A 21. század első évtizedében már a modern technika eszközeivel végezhetünk roncsolásmentes kutatásokat (fémkereső, geofizikai felmérések) a hagyományos, jellemzően beruházásokhoz kapcsolódó régészeti feltárások mellett (ún. baseball pálya, Aquincum vasúti megálló).

A felsorolt kutatások eredményeképpen a keleti városrésztől némileg eltérő szerkezetű zóna kezd itt mutatkozni, az ortogonálishoz közel álló utcahálózattal, magánépületekkel, fürdővel és többperiódusú védmű rendszerrel. Az eltérés okára további tudományos kutatások deríthetnek fényt, ugyanakkor a ma szabadon álló, szinte érintetlen mező sajnos folyamatosan ki van téve a lelőhelyrongálásnak, fosztogatásnak. Ahhoz, hogy a római polgárváros nyugati - régészeti feltárásokkal kevésbé érintett - felét meg tudjuk óvni és lehetőség szerint minél kevesebb roncsolással megőrizni az utókor számára, Budapest Főváros Önkormányzata és a BTM Aquincumi Múzeuma közös projektbe kezdett. A munka során egy közpark képe körvonalazódott, amely megoldást nyújthat a lelőhelyvédelem kérdésére, és az állandó forráshiánnyal küzdő hazai műemlékvédelem gondjaira is (a romok a föld alatt maradnak). A terület jelenlegi karakterét megtartva cél a történelmi jelentőségének bemutatása oly módon, mely nem akadályozza a műemlékvédelmi szempontokat, azonban teret enged a rekreációs célú parkhasználatnak.

Az előadás célja, hogy bemutassuk hol tart most a formálódó park tervezése, milyen szempontok vezérik a projekt résztvevőit, milyen igényeket kell figyelembe venniük (helyi lakosság, fenntarthatóság, örökségvédelem, változó klimatikus viszonyok) és milyen megoldási javaslatok körvonalazódnak már most a munka során.

A Castrum Virtuale kiállítás logoja:

<https://balatonimuzeum.hu/castrum-virtuale/>

A fenékpusztai régészeti park terve a Castrum Virtuale kiállítás keretében (Heinrich-Tamáská Orsolya, Prien Roland, Vasáros Zsolt, Nagy Gábor).

Heinrich-Tamáská Orsolya
régész, GWZO, Lipcse, Németország,
orsolya.heinrich-tamaska@leibniz-gwzo.de

Keszthely-Fenékpusztja: *status quaestionis*

Keszthely-Fenékpusztja nemcsak egy fontos római és népvándorláskori lelőhely, hanem műemlékvédelmi szempontból is központi szerepet játszik: a közel 15 hektáros terület nagyrészt beépítetlen, éppúgy, mint az erdő közvetlen környéke, ami ideális lehetőséget nyújt a régészeti legrészeti építészeti struktúrák bemutatására.

Az erdő területi struktúrája egy műemlékvédelmi egységet képez a kora újkori Festetics-épületegyüttessel. A tervezői és strukturális kihívás abban rejlik, hogy miképp lehet a régészeti objektumok bemutatását ezekkel együttesen fejleszteni. Az eddigi tervek és felújítások a Festetics-emlékekre irányultak, a régészeti park ötletét a háttérbe helyezve.

A Castrum Virtuale kiállítás keretében egy régészeti park látványtervét dolgoztuk ki. Az antik utak, falak és az épületek mint térrendező, határoló elemek különböző, két és három dimenziós változatban jelennek meg. Keszthely-Fenékpusztja a jövőben több nézet összekötését teszi lehetővé: egy turisztikai koncepció mellett egyenértékűként érvényesíthetők itt didaktikus-muzeológiai, műemlékvédelmi és tudományos tervek és érdekek is.

Szilágyi Orsolya

régész, Maros Megyei Múzeum, Marosvásárhely,
Románia, szilorsi@rocketmail.com

Pityókaföldből régészeti park. A Mikházi Régészeti Park egy évtized távlatából

A Mikháza határában található római katonai tábor és település az egykori Dacia provincia keleti határát védő római *limes* része volt. A lelőhely 2015-ben nyerte el hivatalos régészeti park státuszát, és mára a daciai határvédelmi rendszer részeként világörökségi helyszínné vált.

A park célja nem csupán a római kori emlékek feltárása és bemutatása, hanem azok integrálása a helyi kulturális tájba, amelynek szerves része a 17. századi ferences kolostor és a népi építészet néhány fennmaradt példája is. A nemrég elnyert világörökségi státusz új lehetőségeket és kihívásokat is jelent a jövőre nézve, valamint a közeljövőben megnyíló új kiállítási terek és látogatói központ tovább bővítik majd a régészeti park kínálatát.

Hogyan tehető a római örökség relevánssá manapság? Mennyire lehet kívívni a helyi közösség hosszú távú támogatását? Milyen mértékben valósíthatók meg a modern muzeológiai elvárások Erdélyben?

Az Árpád-kori templom rekonstrukciós képe. Rajz: Fodor Zsolt

A feltárt Árpád-kori templom, és a munkában résztvevő önkéntesek és hallgatók. Fotó: Czigóth Sándor

Rácz Tibor Ákos

régész, Ferenczy Múzeumi Centrum; Pázmány Péter Katolikus Egyetem,
racz.tibor.akos@gmail.com

Kiskunlacháza templomai:

A magyar régészet kezdeteitől egy mai régészeti projektig

A Fővárosi Lapok 1864. május 11-én az alábbi rövid hírt osztotta meg a Fővárosi hírek rovatban: „Henszlmann és Romer Fl. régiségbúváraink a perei pusztára (Pestmegyében) utaztak, mivel ott egy régi temetkező helyre bukkantak.” A Sürögöny május 15-i számában pedig Réső Ensel Sándor „Pest megye a régészet terén” című írásában részletesen is beszámol arról, hogy Pereg község (ma Kiskunlacháza része) határában földalatti romok kerültek elő, és ezek vizsgálatára bizottságot küldtek ki Henszlmann Imre vezetésével. A bizottság irányítása alatt a lelkes helyi lakosok egy napos feltárást végeztek a középkori templom területén, melynek során az alapfalak mellett előkerült „... egy csontház is, melyben tömértelen emberi koponyák, mell-, lábszár-csontok találtak.”

A magyar műemlékvédelem első jogi szabályozásában és intézményének a létrejöttében alapvető szerepet játszó Henszlmann Imre egynapos ásatásának emléke rég elhomályosult, és a romok is teljesen a föld alá kerültek. A templomhelyhez a település lakói a mongolok pusztításával és a romok közt rejtőző tömegsírral kapcsolatos legkülönbözőbb mondákat kötötték. A templom újbóli pontos azonosítását és lehatárolását 2012-ben Pálóczi Horváth András végezte el, a lelőhely közhiteles nyilvántartásba vételét 2023-ban javasoltuk. 2012-ben már felmerült, hogy az újra azonosított templom feltárást az önkormányzat szeretné elvégezni. Akkor még nem voltak olyanok a körülmények, hogy ez megvalósuljon, de a szándék megmaradt, és attól kezdve Kiskunlacháza egyházi topográfiai kutatása folyamatosan napirenden volt. A település nagy kiterjedésű külterületén a középkorban több templomos hely is osztozott, melyeket az elmúlt időszakban azonosítottunk.

Módszeres kutatási program 2019-től kezdődően bontakozott ki Kiskunlacháza Város Önkormányzata kezdeményezésére, melyben a területileg illetékes Ferenczy Múzeumi Centrum munkatársai mellett a Községi Régészeti Egyesület önkéntesei is tevékeny szerepet vállaltak. A terepi munka drónfotózással és talajradaros mérésekkel kiegészített terepbejárást, fémkereső műszeres lelőhelyfelderítést jelent. A projekt végcélja az önkormányzat megbízásából a helytörténeti monográfia elkészítése. Egyre több régész, lelkes amatőr és örökségvédelmi intézmény sodródott bele a terepi kutatásokba, a projekt remekül mintázza, mi a dinamikája a közösségi régészeti programoknak, hogyan lehet egy irányba csatornázni a számtalan független kezdeményezést, és ezek hogyan válnak egymást erősítő egyetlen munkafolyamattá.

Az előzetes roncsolásmentes kutatásokat követően 2025 nyarán intézmények közti együttműködésben teljes egészében feltártuk az 1864-ben megtalált félköríves szentélyzáródását, egyhajós templomot. Az önkormányzat hosszú távú terve a romkonzerválás és műemléki helyreállítás, de ezzel párhuzamosan már a következő templom feltárást tervezi. Előadásomban a feltárási eredményeinek vázlatos bemutatása mellett a kutatási projekt következő lépéseit, a feltárt templom sorsát, a lokális közösség és épített örökség kapcsolódását járom körbe.

A 2. szelvény ortofotója két ásónyom után a falak mentén a 19. századi ásatás árkanak nyomával.
Ortofotó: Lóki Róbert

